

Abstrakt

Tato disertační práce se snaží nalézt a uplatnit politicko-geografický přístup ke studiu politických aktivit občanské společnosti. Nejprve jej teoreticky hledá, např. na základě teorií demokracie, vztahu státu a občanské společnosti, sociálního kapitálu atd. Zdůrazňuje význam aktivní role občana jako aktéra v liberální demokracii, v komplexní společnosti, ale i konfliktní povahu či formy části občanské společnosti, která svou veřejnou kontrolou v konečném důsledku přispívá k posilování a udržování demokracie. Připouští však i možná rizika konfliktu se zastupitelskou demokracií. Práce se kloní k přístupům, které zkoumají vztah občanské společnosti se státem a komerční sférou, kdy dochází ke střetům ve (veřejném) prostoru a o prostor. Poté je problematika zkoumána empiricky na příkladu lokální a regionální úrovně v Libereckém kraji, kdy jsou sledovány vlivy hierarchické úrovně, vzdálenosti od centra, území dosídleného po druhé světové válce a další možné geografické ovlivňující faktory. Jako zdroj dat o organizacích a aktivitách občanské společnosti práce využívá zejména tyto tři položky: (i) data z Registru ekonomických subjektů o subjektech sdružujících členy za účelem prosazování společných zájmů (kategorie CZ-NACE „94*“); (ii) mediální data získaná vlastní rešerší ze serverů Deník.cz a iDNES.cz s pomocí rozšířeného vyhledávání Google podle vybraných klíčových slov. Z 2857 automaticky vyhledaných novinových článků z let 2010-2014 bylo na základě předem stanovených kritérií vybráno 381 relevantních článků. Na tomto základě byla zpracována analýza protestních a dalších událostí (včetně referend či veřejných anket); (iii) Práce také zkoumá úspěšnost tradičních spolků a dalších uskupení mimo klasické politické strany v komunálních volbách 2010 a 2014. U dat ze všech zdrojů jsou jednak analyzovány geografické aspekty a další jevy s pomocí základního kartografického zobrazení a agregátních tabulkových výstupů, jednak je pro nastínění vlivů možných geografických faktorů a prostorových vzorců využita metoda vícenásobné lineární regrese a lokální prostorové autokorelace (analýza LISA). Na tomto základě se práce snaží odpovědět na základní výzkumnou otázku: Existují rozdíly v intenzitě konfliktů občanských iniciativ, státní správy, samosprávy a komerčních zájmů a jejich příčin podle vertikální hierarchie obcí i horizontálního geografického rozmístění (s ohledem na vliv dalších geografických faktorů)? Po identifikaci geografických faktorů následuje pokus o typologii území Libereckého kraje i zhodnocení některých negativních jevů.

Klíčová slova

občanské iniciativy a nevládní organizace, konflikty zájmů, občanská společnost, politická geografie, geografické aspekty a faktory, politický aktivismus, demokracie, Liberecký kraj